

működés lehetősége megszűnván számomra, a XX. század legégetőbb problémája, a szociális kérdés kötötte le figyelmemet. Az ifjúsági életben, mint az Országos Széchenyi Szövetség választmányának tagja, később alelnöke, havonta az agrárpolitika köréből több előadást tartottam."

Kovrig Béla élete során a társadalom időszerű kérdéseit a maguk összességében vizsgálta, elmélyülten tanulmányozta, kereste a kiutat a XX. század embertelen politikai rendszereinek szorításában nyomorgó tömegek számára, a városon és falun dolgozók számára, akik a két világháború között tengették sanyarú életüket. Ezeket a kérdéseket nemcsak elméleti síkon tanulmányozta, hanem számos javaslatot dolgozott ki a magyar dolgozó tömegek gazdasági-szociális helyzetének javítására. Ezekből nem egy konkrét formát öltött a két háború között Magyarország szociális igazgatásában. Nem rajta múlt, hogy a nemzetközi konstelláció, a politikai helyzetben bekövetkezett változások következtében tartós alkalmazásukra nem kerülhetett sor.

Kovrig Béla nyomtatásban megjelent jelentősebb művei

1. *A mai munkanélküliség problémája és orvoslása, Budapest, 1924 (Országos Széchenyi Könyvtár, továbbiakban O. Sz. K. 282429; 274909)*
2. *Az ipari békéről, Magyar Állami Nyomda, Budapest, 1925 (O. Sz. K. 272690)*
3. *Az új Oroszország (1917-1926), Budapest, 1926 (O. Sz. K. 611131)*
4. *Társadalompolitikai feladataink (Social Problems of Hungary), az I. kötet szerkesztője Balogh Andorral, Budapest, 1927, Franklin Nyomda 4161ap)*
5. *Öregségi és rokkantsági biztosítás, társszerző Frisch Ferencsel, 1928.*
6. *A magánalkalmazottak nyugdíjbiztosítása és a vállalati nyugdíj intézmények újjászervezése, TÉ-BE Kiadóvállalat, Budapest, 1929 (O. Sz. K. 13536/49)*
7. *A szociális iskolapolitika, Budapest, 1929 (O. Sz. K. 59435)*
8. *A szociális lakáspolitiká, Budapest, 1929, Pesti Könyvnyomda Rt. (O. Sz. K. 59435)*
9. *A termelés szociális terhe, Pesti Nyomda, Budapest, 1929 (O. Sz. K. 280911)*
10. *Az antiszociális áradattal szemben, Budapest, 1930, Atheneum Nyomda (O. Sz. K. 67798)*
11. *A magyar szociálpolitika igaza a liberális és szocialista rendszerek küzdelmében, Atheneum Nyomda, Budapest, 1932 (O. Sz. K. 10073/8a)*
12. *Fasizmus-hitlerizmus. Új államfelfogások, társadalmi szemlélet és politika, Gergely, Városi Nyomda, Budapest, 1934 (O-Sz. K. 611130)*
13. *Szociálpolitika és szociális reform, Katolikus Szemle, 1934,1.*
14. *Katolicizmus és nemzeti szocializmus, Katolikus Szemle, 1935, 257.*
15. *Szociálpolitika, Katolikus Szemle, 1936.*
16. *A proletariátus megszüntetése hazánkban, Katolikus Szemle, 1937, 591.*

* * *

Könyvajánló

Mi történt 1848/49-ben Háromszéken? - *Dávid Antal Iván* mindezt dokumentumok és pontos helyismeret alapján jeleníti meg. *A Háromszék nem alkuszik* olyan történelmi regény, amelynek hőse nem egyetlen kitalált, romantikus hős. A valós események szereplői földművesek és szénégetők, katonák, papok, diákok - mindazok, akik gondolkodtak, fegyvert gyártottak, éllelmezték saját hadseregüket. Európai eszmét megvalósítva szálltak szembe a „régii” világgal, a mindent eltipró osztrák császári szuronyokkal, a meghunyászkodással.

A regény 1973-ban jelent meg először. A kézirat sokéves bolyongás után jutott a Móra Kiadóhoz, s könyvsiker lett az akkori „kulturpolitika” hivatalos felháborodása ellenére. A kötet jelenleg az Argumentum és a Budavári Örmény Kisebbségi Önkormányzat közös kiadásában látott napvilágot. Az 1973 óta népszerű hiteles történelmi regényt ajánljuk olvasóink figyelmébe!

* * *

***A radzsasztáni kapcsolat* Aradi Éva india-kutató a hunok történetéről (1. rész)**

A történelemkönyvek hunokról szóló fejezete általában a Kárpát-medencébe keletről érkezett, Attila király vezette népcsoporttal foglalkozik. A hunok másik, a mai India Radzsasztán elnevezésű vidékére vonult és ott letelepedett csoportját csak a szakirodalomból ismerhetjük. A Demokrata dr. Aradi Éva India-kutató, a Magyarok VI. Világtalálkozóján A magyarság és a Kelet őstörténeti értekezlet elnöke segítségével tekinti át történetüket.

- Nem lett volna népszerűbb feladat a hunok nyugati ágával foglalkoznia?

- A sors határozta meg, hogy indológusként elsősorban a hunok keleten maradt ágával ismerkedjek meg. 1956 októberében magyar-újságíró szakos, elsős egyetemista voltam, amikor kitört a forradalom. Mivel részt vettem a röpcédulák sokszorosításában, 1957 márciusában négy civilbe öltözött, géppisztolyos ávós elvitt a lakásunkról. Három hónapig tartott a kihallgatásom, de semmit nem tudtak rám bizonyítani. Nem volt mit. Szabadulásom után sikeresen pótvizsgázhattam, de megélhetési okokból munkát kellett vállalom. Egy külkereskedelmi vállalat gyors- és gépíró levelezőt kereső hirdetésére jelentkeztem, ott ismerkedtem meg későbbi férjemmel. Amikor külkeresként a bombay-i konzulátusra került, feleségként éveket töltöttem vele Indiában, közben megtanultam angolul. Amikor hazajöttem, elvégeztem az ELTE-n a magyar-angol szakot, szerettem volna a tanszéken maradni, de azt mondták, ha már Indiában voltam, utazzak vissza és ott tanuljak indológiát. Végül 1976-ban kaptam meg a diplomámat, majd 1978-ban doktoráltam az ELTE-n Harmatta professzornál indiai irodalomból.

- Ezzel még nem jutottunk el az indiai hunokig.

- Innen már csak egy ugrás a történet folytatása. Kádár László debreceni tanszékvezető professzor szerkesztett Körösi Csoma születésének évfordulójára egy hétnyelvű bibliográfiát, amelybe Magyar Lajos erdélyi költőnek Körösi Csoma Sándor naplója című versét is betervezte, és engem kért meg, hogy fordítsam le hindire. A nyersfordítást aztán elküldtem Indiába egy költő ismerősömnek, aki rímbe szedte és nyolcadik nyelvként bele is került a kis füzetbe. Kádár tanár úr attól kezdve atyai jó barátomnak számított, aki azt javasolta, kutassuk együtt a hunok eredetét. Hérodotoszról írt egy kétkötetes könyvet, hogy kiket tartott a magyarok rokonainak, amelyhez két fejezettel magam is hozzájárultam.

- Körösi Csoma Sándor nevét általában az általa szerkesztett tibeti-angol szótárral kapcsolatban emlegetik, holott számunkra legalább ennyire fontos, hogy a magyarok őseit ő is Belső-Azsiában kereste.

- Körösi Csoma Kalkuttában írt, több mint háromszáz magyar és szanszkrit szóból álló jegyzéke komoly szakanyag. Ez a 14 nyelven beszélő tudós akkorra már áttanulmányozhatta a szanszkrit nyelvet és tapasztalatai alapján kijelenthette, hogy egy nyelvnek sincs annyi haszna a szanszkrit kutatásából, mint a magyarnak. Ezt még egy latin mondattal is kiegészítette, ami annyit jelent: Az eszmét én adtam, az anyagot ismeritek, dicsőségünket, kérlek keressétek. Ő tehát nagyon jól tudta, hogy őseinket Ázsiában kell keresni. Nekem eszményképem Körösi Csoma, ez a döbbenetes tudású ember, aki mindig is a magyarságért küzdött. Tibeten keresztül akart eljutni az ujugurok földjére, ahol a tudomány állítása szerint is legközelebbi rokonaink élnek.

- A történészek fehér és fekete hunokat különböztetnek meg. Mit takar az elnevezés?

- Az északi, fekete hunoknál - Attila is hozzájuk tartozott - felségjelzést, ám van más feltételezés is. A kínai források szerint arrafelé mindig fekete az ég, és állítólag ebből ered a nevük, míg az indiai források a bőrszínre utalnak. Én Bárdi László sinológussal értek egyet, aki felségjelzésnek tekinti a megjelölést. Az északi és déli hunok trónutódlás miatt kirobbant belviszálya következtében Krisztus után 90-ben a kínaiak legyőzték a két népcsoportot, akik 154-ben végképp kettéváltak. Az északiak elindultak Európa felé, a déliek a mai Nyugat-Kínába vándoroltak, az ott maradtak utódai, az ujugurok. A népesség 400-ra úgy megerősödött, hogy egy részük továbbvonult a görög és latin források szerinti Transzoxiána nevű területre, a mai Szir-darja és Amu-darja közötti meglehetősen kiterjedt síkságra. Már ekkor sem voltak csupán sátoros állattenyésztők, hanem művelt, kézműiparral rendelkező, földművelő nép. További erősödésük után elfoglalták Perzsia északi részét.

Folytatjuk

(Az india-kutatóval készült beszélgetés megjelent a Demokrata 2004. augusztus 5-i számában)

* * *

Stanik Bence

Jó volt jót tenni

A válaszüti és szamosújvári szórványkollégiumok felépítéséért táncoltak, énekeltek a néptáncgyűtéseken a vasárnapi adományozó esten. A Jót tenni jó elnevezésű ünnepségen fellépett az összes ko-